

МОНГОЛ УЛСЫН
МЭДЭЭЛЭЛ
№19 /640/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын
хууль

646

Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол

656

Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол

657

**Хөдөлмөрийн хөлсний доод
хэмжээний тухай**

Орон сууц хувьчлах тухай

**Улсын бүртгэлийн хяналтын
дүрэм батлах тухай**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

140.	Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай	646
141.	Хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	650
142.	Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын
Дүрэмд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон
батлах тухай	651
143.	Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай
олон улсын пактын нэмэлт протоколын
соёрхон батлах тухай	651

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

144.	Ажлын хэсэг байгуулах тухай	Дугаар 38	651
145.	Үндэсний стратеги төлөвлөгөөний
тухай	Дугаар 43	655
146.	Стандарт мөрдүүлэх тухай	Дугаар 44	655
147.	Орон сууц хувьчлах тухай	Дугаар 45	656
148.	Улсын бүртгэлийн хяналтын дүрэм
батлах тухай	Дугаар 47	657
149.	Ерөнхий байцаагчийн эрх олгох тухай	Дугаар 48	660
150.	Олон улсын хурал зохион байгуулах
тухай	Дугаар 49	660
151.	Хөрөнгө гаргах тухай	Дугаар 50	661
152.	Хөрөнгө гаргах тухай	Дугаар 51	661
153.	Ой тэмдэглэх тухай	Дугаар 58	662
154.	Журам батлах тухай	Дугаар 59	663

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 04 дүгээр
сарын 16-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХӨЛСНИЙ ДООД ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь хөдөлмөрийн гэрээ болон хөлсөөр ажиллах гэрээ, тэдгээртэй адилтгах бусад гэрээнд баримтлах цагийн үндсэн цалин /хөлс/-гийн доод хэмжээг тогтоохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай хууль тогтоомж

2.1.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Хөдөлмөрийн тухай хууль², Иргэний хууль³, энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ

3.1.Тодорхой боловсрол, тусгай мэргэжил үл шаардах энгийн ажилд хөдөлмөрийн гэрээ болон хөлсөөр ажиллах гэрээ, тэдгээртэй адилтгах бусад гэрээгээр ажиллаж байгаа ажилтан болон ажиллагч/цаашид "ажилтан" гэх/-ийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах зорилгоор эрх бүхий этгээдээс тогтоосон цагийн үндсэн цалин /хөлс/-гийн нийтээр дагаж мөрдвөл зохих хамгийн доод хязгаарыг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ гэнэ.

¹ Монгол Улсын Үндсэн Хууль-"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Хөдөлмөрийн тухай хууль- "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1999 оны 25 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Иргэний хууль-"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2002 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.2.Тодорхой боловсрол, тусгай мэргэжил, ур чадвар шаардах ажилд хөдөлмөрийн гэрээ болон хөлсөөр ажиллах гэрээ, тэдгээртэй адилтгах бусад гэрээгээр ажиллаж байгаа ажилтны цагийн үндсэн цалин /хөлс/-г хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээгээр тогтоохыг хориглоно.

3.3.Энэ хуулийн 3.1 дэх хэсгийн заалт нь ажилтан цалин /хөлс/-гаа хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнээс өндөр тогтоолгох, ажил олгогч болон ажиллуулагч /цаашид "ажил олгогч" гэх/ хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнээс илүү тогтоосон цалин /хөлс/ олгоход саад болохгүй.

4 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох, өөрчлөх зарчим, хүчин зүйл

4.1.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ нь Хүн амын амьжиргааны доод түвшинг тодорхойлох тухай хуулийн⁴ 5.1-д заасны дагуу тогтоосон түвшингээс багагүй байх бөгөөд хэрвээ хүн амын амьжиргааны доод түвшинг мөн хуулийн 5.3-т заасны дагуу тогтоосон бол хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ нь хамгийн өндөр тогтоосон бүсийн түвшингээс багагүй байна.

4.2.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг дарвахь хүчин зүйлийг харгалзан тогтоох буюу өөрчилнө.

4.2.1.хүн амын амьжиргааны өртгийн өөрчлөлт,

4.2.2.хөдөлмөрийн бүтээмж, дундаж цалингийн зохистой харьцаа,

4.2.3.нийгмийн даатгалын болон халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ,

4.2.4.эдийн засгийн өсөлт, хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ХӨДӨЛМӨРИЙН ХӨЛСНИЙ ДООД ХЭМЖЭЭГ ТОГТООХ, МӨРДӨХ

5 дугаар зүйл. Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох, өөрчлөх

5.1.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг Засгийн газар, ажил

⁴Хүн амын амьжиргааны доод түвшинг тодорхойлох тухай хууль-"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1998 оны 2 дугаарт нийтлэгдсэн.

олгогчийн болон ажилтны эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн хамгаалах улсын хэмжээний байгууллагын төлөөлөл бүхий Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хороо тогтооно.

5.2.Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хороо нь хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоохтой холбогдсон дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.2.1.хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох, шинэчлэх тухай тогтоол гаргах;

5.2.2.хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох зорилгоор дэргэдээ хөдөлмөрийн бүтээмж, цалин /хөлс/-гийн асуудлаар мэргэшсэн судлаачдын баг ажиг пуулах;

5.2.3.энэ хуулийн 5.4-т заасны дагуу тогтоох хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний талаархи мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх;

5.2.4.хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох, мөрдүүлэхтэй холбогдсон аргачлал, зааврыг гаргах.

5.3.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг ажил олгогчийн болон ажилтны эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн хамгаалах салбарын байгууллагууд харилцан тохиролцож, салбарын болон салбар дундын хэлэлцээрээр энэ хуулийн 5.1-д заасан Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хорооноос тогтоосон хэмжээнээс нэмэгдүүлэн тогтоож болно.

5.4.Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хороо энэ хуулийн 4.2-т заасан хүчин зүйлийг харгалзан хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр жилд нэг удаа тогтоох бөгөөд энэ хуулийн 6.1, 6.2-т заасан саналын дагуу шинэчлэн тогтоож болно.

6 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох, өөрчлөх асуудлаар санал гаргах

6.1.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тогтоох, өөрчлөх саналыг Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хороонд төлөөлөл бүхий аль нэг тал, эсхүл талууд хамтран гаргаж болно.

6.2 Улс орныг бүхэлд нь хамарсан эдийн засгийн хямрал, гамшгийн болон онцгой байдлын нөхцөлд нийтийн эрх ашгийн үүднээс хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тодорхой хугацаанд тогтвортой байлгах болон нийгмийн хамгааллын бусад арга хэмжээтэй хослуулан түр хугацаагаар бууруулан мөрдөх саналыг Засгийн газар гаргаж болно.

7 дугаар зүйл. Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг дагаж мөрдөх

7.1 Ажилтныг хөдөлмөрийн гэрээ болон хөлсөөр ажиллах гэрээ, тэдгээртэй адилтгах бусад гэрээгээр ажиллуулж байгаа ажил олгогч нь түүнд Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хорооноос тогтоосон хэмжээнээс багагүй үндсэн цалин /хөлс/-г олгох үүрэг хүлээх бөгөөд ажил олгогч нь энэ хуулийн 5.3-т заасан хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнд хамаарах бол түүнээс багагүй үндсэн цалин /хөлс/-г өмчийн төрөл, хэлбэр болон тухайн салбарын ажил олгогч, ажилтны эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн хамгаалах салбарын байгууллагад гишүүнчлэлтэй эсэхээс үл хамааран олгоно.

7.2 Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг шинэчлэн тогтоосон тохиолдолд түүнийг дагаж мөрдүүлэхээр заасан өдрөөс, ийм хугацаа тогтоогоогүй бол нийтэд зарласан өдрөөс эхлэн шинэчлэн тогтоосон хэмжээнээс багагүй үндсэн цалин /хөлс/-г олгох бөгөөд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг зарлан мэдээлэх үүргийг Засгийн газар болон Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хороо, мөн энэ хуулийн 5.3-т заасан төлөөлөн хамгаалах салбарын байгууллагын тогтоосон хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг зарлан мэдээлэх үүргийг хэлэлцээр байгуулагч талууд хүлээнэ.

7.3 Энэ хуулийн хэрэгжилтэд мэргэжлийн хяналтын байгууллага, ажил олгогчийн болон ажилтны эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн хамгаалах улсын хэмжээний байгууллага эрх хэмжээнийхээ хүрээнд хяналт тавина.

7.4 Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хэрэглэхтэй холбогдсон бусад хуулийн звалтыг хэрэгжүүлэхдээ Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хорооноос тогтоосон хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг мөрдлөг болгоно.

**ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ
БУСАД ЗҮЙЛ**

8 дугаар зүйл. Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний талаар гомдол гаргах, хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

8.1 Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай хууль тогтоомж зөрчсөн тухай гомдлыг ажилтан, эсхүл түүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн хамгаалах байгууллага нь хөдөлмөрийн улсын байцаагч буюу шүүхэд гаргаж болно.

8.2 Энэ хуулийн 7.1 дэх заалтыг зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол аж ахуйн нэгж, байгууллагыг 600000-1000000 төгрөгөөр, албан тушаалтныг 300000-500000 төгрөгөөр торгох шийтгэлийг хөдөлмөрийн улсын байцаагч буюу шүүгч ногдуулна.

8.3 Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнээс доогуур үндсэн цалин /хөлс/ олгосны улмаас ажилтанд учирсан хохирлыг ажил олгогч бүрэн нөхөн төлнө.

9 дүгээр зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

9.1 Энэ хуулийг 2011 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 04 дүгээр
сарын 16-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. 1998 оны 01 дүгээр сарын 08-ны өдөр баталсан Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай /Шинэчилсэн найруулга/ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ2010 оны 04 дүгээр
сарын 23-ны өдөрУлаанбаатар
хот**ОЛОН УЛСЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН
ДҮРЭМД ОРУУЛСАН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТИЙГ
СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын Ерөнхий Бага хурлын 85 дугаар чуулганаар 1997 оны 6 дугаар сарын 9-ний өдөр баталсан "Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын Дүрэмд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт"-ийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА****Д.ДЭМБЭРЭЛ****МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ**2010 оны 04 дүгээр
сарын 23-ны өдөрУлаанбаатар
хот**ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГЭМ, СОЁЛЫН ЭРХИЙН
ТУХАЙ ОЛОН УЛСЫН ПАКТЫН НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛЫГ
СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейгаас 2008 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдөр баталсан "Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай Олон улсын пактын нэмэлт протокол"-ыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА****Д.ДЭМБЭРЭЛ****МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ**2010 оны 2 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 38

Улаанбаатар
хот**Ажлын хэсэг байгуулах тухай**

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсад мөрдөж буй стандартын бодлого, хэрэгжилтийг

боловсронгуй болгох, олон улсын түвшинд нийцүүлэх ажлыг удирдах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 1 дүгээр, Монгол Улсад одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа стандартуудыг судлан дүн шинжилгээ хийж, цаашид хэвээр мөрдөх болон шинээр мөрдүүлэх зайлшгүй шаардлагатай стандартуудын жагсаалтыг салбар тус бүрээр гаргах ажлыг зохион байгуулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг 2 дугаар хавсралт ёсоор тус тус байгуулсугай.

2. Европын Холбооны гишүүн зарим орнуудын стандартын шинэчлэл хийж байгаа туршлагыг судалсны үндсэн дээр тодорхой санал боловсруулж, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хамт 2010 оны 5 дугаар сард багтаан танилцуулахыг Ажлын хэсэг (Н.Алтанхуяг)-т даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**МОНГОЛ УЛСЫН ТЭРГ ҮН
ШАДАР САЙД**

Н.АЛТАНХУЯГ

Засгийн газрын 2010 оны 38 дугаар
тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

**СТАНДАРТЫН БОДЛОГО, ХЭРЭГЖИЛТИЙГ БОЛОВСРОНГУЙ
БОЛГОХ, ОЛОН УЛСЫН ТҮВШИНД НИЙЦҮҮЛЭХ АЖЛЫГ
УДИРДАХ ҮҮРЭГ БҮХИЙ АЖЛЫН ХЭСГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН**

- Ахлагч -Монгол Улсын Ерөнхий сайд С.Батболд
- Орлогч -Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд Н.Алтанхуяг
- Гишүүд: -Гадаад харилцааны сайд Г.Занданшатар;
- Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Нямдорж;
- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Л.Гансүх;
- Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд
Е.Отгонбаяр;
- Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд
Х.Баттулга;
- Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд Т.Ганди;
- Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайд Д.Зоригт;
- Эрүүл мэндийн сайд С.Ламбаа;
- Ерөнхий сайдын зөвлөх О.Оч;

	-Ерөнхий сайдын зөвлөх Б.Төмөрхуяг;
	-Тэргүүн шадар сайдын ахлах зөвлөх Г.Дэнзэн;
	-Тэргүүн шадар сайдын зөвлөх Т.Энхбаяр.
Нарийн бичгийн дарга	-Стандартчилал, хэмжил зүйн газрын дэд дарга Г.Энхтайван

Засгийн газрын 2010 оны 38 дугаар
тогтоолын 2 дугаар хавсралт

**СТАНДАРТЫН БОДЛОГО, ХЭРЭГЖИЛТИЙГ БОЛОВСРОНГУЙ
БОЛГОХ, ОЛОН УЛСЫН ТҮВШИНД НИЙЦҮҮЛЭХ АЖЛЫГ ЗОХИОН
БАЙГУУЛАХ ҮҮРЭГ БҮХИЙ АЖЛЫН ХЭСГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН**

Ахлагч	-Тэргүүн шадар сайд Н.Алтанхуяг
Орлогч	-Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын дарга Я.Содбаатар
Гишүүд	-Гадаад харилцааны яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Цогтбаатар;
	-Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Г.Баясгалан;
	-Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Н.Батсуурь;
	-Батлан хамгаалах яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга М.Борбаатар;
	-Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Б.Мишигжав;
	-Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Ж.Бат-Эрдэнэ;
	-Эрдэс баялаг, эрчим хүчний яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Хүрэлбаатар;
	-Эрүүл мэндийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Н.Хүрэлбаатар;
	-Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын үүрэг гүйцэтгэгч Т.Энхтуяа;
	-Нийслэлийн Засаг даргын орлогч Б.Баатарзориг;

- Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газрын дарга Д.Мандах;
- Оюуны өмчийн газрын дарга Н.Чинбат;
- Гадаадын хөрөнгө оруулалтын газрын дарга Б.Ганзориг;
- Гаалийн ерөнхий газрын дарга Д.Цэвээнжав;
- Гадаад харилцааны яамны тусгай үүрэг гүйцэтгэгч Элчин сайд Б.Батхишиг;
- Стандартчилал, хэмжил зүйн газрын дэд дарга Г.Энхтайван;
- Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын дэд дарга Д.Гүнбаатар;
- Шинжлэх ухааны академийн ерөнхийлөгч Б.Энхтүвшин (зөвшилцсөнөөр);
- Монголын үндэсний худалдаа, аж үйлдвэрийн тэнхимын дарга С.Дэмбэрэл (тохиролцсоноор);
- Стандартчилал, хэмжил зүйн газрын Стандартчилал, техникийн зохицуулалтын хэлтсийн дарга Б.Гэрэл;
- Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний хэлтсийн дарга Я.Ариунзул;
- Хүнсний эрдэм шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн "САМО" институтийн ерөнхий захирал Л.Ганпүрэв (тохиролцсоноор);
- Монголын стандартчиллын холбооны тэргүүн О.Чалхаасүрэн (тохиролцсоноор);
- Барилга архитектур корпорацийн захирал Д.Хайсанбуу (тохиролцсоноор);
- Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах нийгэмлэгүүдийн үндэсний холбооны ерөнхийлөгч С.Ганболд (тохиролцсоноор);
- Удирдлагын академийн Бизнесийн тэнхимийн багш, профессор Т.Сосорбарам;
- Стандартчилал, хэмжил зүйн газрын Хэмжил зүйн хэлтсийн дарга Г.Зориггоо

Нарийн бичгийн дарга

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 2 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 43

Улаанбаатар
хот

Үндэсний стратеги төлөвлөгөөний тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь.

1. ХДХВ/ДОХ, БЗДХ-аас сэргийлэх 2010-2015 оны Үндэсний стратеги төлөвлөгөөг сайшаасугай.

2. Стратеги төлөвлөгөөний зорилт, арга хэмжээ болон түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх Үндсэн чиглэл, жил бүрийн улсын төсөвт тусгаж гадаад, дотоодын болон хувийн хэвшлийн байгууллагын хөрөнгө оруулалтыг татан оролцуулах талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллахыг Монгол Улсын Шадар сайд М.Энхболд, Сангийн сайд С.Баярцогт, Эрүүл мэндийн сайд С.Ламбаа нарт даалгасугай.

3. Үндэсний стратеги төлөвлөгөөг өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээ, харьяа нутаг дэвсгэртээ хэрэгжүүлэх талаар зохион байгуулалтын арга хэмжээ авахыг Засгийн газрын гишүүн, Засгийн газрын агентлагийн дарга болон аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт үүрэг болгосугай.

4. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "ХДХВ/ДОХ-оос сэргийлэх үндэсний стратегийн тухай" Засгийн газрын 2006 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдрийн 240 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАТБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН
ШАДАР САЙД

М.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 2 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 44

Улаанбаатар
хот

Стандарт мөрдүүлэх тухай

Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан "Улс орны хэмжээнд нэгдмэл кодчиллыг бий болгосноор мэдээллийн нэгдсэн системийг бүрдүүлэх" зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Монгол Улсын

Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Компьютерийн кирилл болон монгол үсгийн нэгдсэн кодын MNS-5552:2005 стандартыг төрийн байгууллагуудын албан хэрэгт мөрдүүлсүгэй.

2. Энэхүү тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Мэдээлэл, шуудан, харилцаа холбоо, технологийн газар (Ж.Сансар)-т даалгасугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Стандарт мөрдүүлэх тухай" Засгийн газрын 1996 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 275 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА**

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 2 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 45

Улаанбаатар
хот

Орон сууц хувьчлах тухай

Орон сууц хувьчлах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 3-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Авто тээврийн газрын балансад бүртгэлтэй, нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүрэгт байрлах 20 айлын орон сууцыг үнэ төлбөргүйгээр сууц эзэмшигчдэд нь хувьчлах ажлыг зохион байгуулахыг Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баттулга, Төрийн өмчийн хороо (Д.Сугар)-нд даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**ЗАМ, ТЭЭВЭР, БАРИЛГА, ХОТ
БАЙГУУЛАЛТЫН САЙД**

Х.БАТТУЛГА

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ2010 оны 3 дугаар
сарын 3-ны өдөр

Дугаар 47

Улаанбаатар
хот**Улсын бүртгэлийн хяналтын
дүрэм батлах тухай**

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 10.5-д заасныг үндэслэн
Монгол Улсын Засгийн газраас **ТОГТООХ** нь:

1. "Улсын бүртгэлийн хяналтын дүрэм"-ийг хэвсралт ёсоор
баталсугай.

2. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Дүрэм батлах тухай"
Засгийн газрын 2000 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 172 дугаар
тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД****С.БАТБОЛД****МОНГОЛ УЛСЫН ТЭРГҮҮН
ШАДАР САЙД****Н.АЛТАНХУЯГ**

Засгийн газрын 2010 оны 47 дугаар
тогтоолын хэвсралт

УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХЯНАЛТЫН ДҮРЭМ**Нэг. Нийтлэг үндэслэл**

1.1. Энэ дүрмийн зорилго нь улсын бүртгэлтэй холбоотой хууль
тогтоомж, түүнийг үндэслэн эрх бүхий байгууллагаас гаргасан нийтээр
дагаж мөрдөх дүрэм, журам, зааврын биелэлтийг хангуулахад оршино.

1.2. Улсын бүртгэлийн хяналтыг бүртгэлийн хяналтын ерөнхий
байцаагч, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч, төв болон орон нутгийн
бүртгэлийн байгууллага дахь улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч
(цаашид "улсын байцаагч" гэх) тус тус хэрэгжүүлнэ.

1.3. Бүртгэлийн хяналтын ерөнхий байцаагчийн эрхийг Засгийн
газар, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчийн эрхийг (цаашид "ерөнхий
байцаагч" гэх) ерөнхий байцаагч олгоно.

1.4. Улсын байцаагч нь үйл ажиллагаандаа хууль дээдлэх, төрийн

албан хаагчийн ёс зүйг чанд сахих, шийдвэр гаргахдаа бусдын нөлөөнд үл аетах, үйл ажиллагаа нь ил тод, нээлттэй, шударга байх зарчмыг баримтална.

1.5. Улсын байцаагч нь үйл ажиллагаандаа Монгол Улсын Үндсэн хууль, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль болон Төрийн хяналт шалгалтын тухай, Иргэний бүртгэлийн тухай, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай, Эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэлийн тухай, Захиргааны хариуцлагын тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, тэдгээрт нийцүүлэн гаргасан эрх зүйн бусад акт, энэ дүрмийг удирдлага болгоно.

1.6. Улсын байцаагч нь улсын бүртгэгчийн эрхтэй байна.

1.7. Улсын байцаагч нь ерөнхий байцаагчаас баталсан загвар бүхий үнэмлэх, хувийн дугаар бүхий тэмдэг болон акт, дүгнэлт, шаардлага, мэдэгдэл, торгууль, шийтгэврийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

1.8. Ерөнхий байцаагч нь улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчид мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлж, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавина. Улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч нь ерөнхий байцаагчид ажлаа хариуцан тайлагнана.

Хоёр. Улсын байцаагчийн эрх, үүрэг

2.1. Улсын байцаагч дараахь эрх эдэлнэ:

2.1.1. хяналт шалгалтын үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээ, судалгаа, тайлбар, тодорхойлолт, баримт бичгийг холбогдох байгууллага, аж ахуйн нэгж, албан тушаалтан, иргэдээс үнэ төлбөргүй, шуурхай гаргуулан авах,

2.1.2. холбогдох байгууллагын удирдлагатай тохиролцсоны үндсэн дээр хяналт шалгалтын ажилд зохих мэргэжлийн хүмүүсийг татан оролцуулах, шинжээчийг томилон ажиллуулах,

2.1.3. Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль түүнтэй нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журам зөрчсөн үйлдлийг таслан зогсоох, зөрчилтэй баримт бичиг, тухайн баримт бичигтэй холбоотой бусад баримт сэлтийг акт үйлдэн хураан авч зохих журмын дагуу шийдвэрлэх, бүртгэлд засвар, өөрчлөлт оруулах болон хүчингүй болгох тухай дүгнэлт гаргах,

2.1.4. шаардлагатай гэж үзвэл шалгалтын материалыг хуулийн байгууллагад шилжүүлэх,

2.1.5. хяналт шалгалт хийх объектод саадгүй нэвтрэн орох, шалгалт хийх нөхцөлийг хангахыг шалгуулагч этгээдээс шаардах;

2.1.6. хяналт шалгалтын явцад илэрсэн зөрчил дутагдлыг таслан зогсоох, түүний шалтгаан нөхцөлийг арилгах талаар холбогдох байгууллага, аж ахуйн нэгж, албан тушаалтанд шаардлага тавьж, хугацаатай үүрэг даалгавар өгч биелэлтийг хангуулах;

2.1.7. хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

2.2. Улсын байцаагч дараахь үүрэг хүлээнэ:

2.2.1. хяналт шалгалтыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохион байгуулан илэрсэн зөрчлийг шуурхай арилгах арга хэмжээ авах, хяналтын үр дүнг холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, иргэдэд мэдээлэх;

2.2.2. шалгалтын мөрөөр гаргасан шийдвэрийнхээ биелэлтэд хяналт тавьж, түүнийг хангуулах арга хэмжээ авах;

2.2.3. хийсэн шалгалт, илрүүлсэн зөрчил, өгсөн албан шаардлага, гаргасан танилцуулга, дүгнэлт, торгууль, шийтгэврийн үндэслэл, үнэн зөвийг бүрэн хариуцах;

2.2.4. албан үүргээ гүйцэтгэх явцад олж мэдсэн төр, байгууллага, хувь хүний нууцыг задруулахгүй байх, шалгалтын явцад олж авсан мэдээллийг шалгалтын бус зорилгод ашиглахгүй байх;

2.2.5. өөрийн болон өөрийн эхнэр, нөхөр, гэр бүлийн бусад гишүүн, найз нөхөд, садан төрлийн хүмүүст холбогдох асуудлыг шалгахаас татгалзах.

Гурав. Хүлээлгэх хариуцлага

3.1. Улсын байцаагч Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль болон улсын бүртгэлийн хууль тогтоомж, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журам, зааврыг зөрчсөн этгээдэд Төрийн хяналт шалгалтын тухай, Захиргааны хариуцлагын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасан хариуцлагыг хүлээлгэнэ.

3.2. Улсын байцаагч нь хууль тогтоомж зөрчсөн бол түүнд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

Дөрөв. Бусад зүйл

4.1. Улсын байцаагчийн шийдвэрийг иргэд, байгууллага хугацаанд

нь биелүүлж, хариуг албан ёсоор мэдэгдэх үүрэгтэй.

4.2. Зөрчил гаргасан этгээд түүнд ногдуулсан торгууль, нөхөн төлбөрийг тогтоосон хугацаанд улсын төсвийн орлогод оруулна.

4.3. Улсын байцаагчийн шийдвэрийн талаар гарсан маргааныг дээд шатны улсын байцаагч шийдвэрлэх бөгөөд түүний шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргаж болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 3 дугаар
сарын 3-ны өдөр

Дугаар 48

Улаанбаатар
хот

Ерөнхий байцаагчийн эрх олгох тухай

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 10.3, 10.4-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын дарга Лхагваагийн Мөнхбаатарт Бүртгэлийн хяналтын ерөнхий байцаагчийн эрх олгосугай.

2. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Эрх олгох тухай" Засгийн газрын 2000 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 173 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАТБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ТЭРГҮҮН
ШАДАР САЙД

Н.АЛТАНХУЯГ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 3 дугаар
сарын 3-ны өдөр

Дугаар 49

Улаанбаатар
хот

Олон улсын хурал зохион байгуулах тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Ази, Номхон далайн улс орнуудын мэдээллийн агентлагуудын

олон улсын байгууллага-ОАНА-гийн Гүйцэтгэх хорооны ээлжит 33 дугаар хуралдаан, Редакци, техникийн бүлгийн 27 дугаар хуралдааныг 2011 онд Улаанбаатар хотод зохион байгуулсугай.

2. Олон улсын хурлыг зохион байгуулахад шаардагдах хөрөнгийг Монгол Улсын 2011 оны төсвийн тухай хуульд тусган санхүүжүүлэхийг Сангийн сайд С.Баярцогтод даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

САНГИЙН САЙД

С.БАЯРЦОГТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 3 дугаар
сарын 3-ны өдөр

Дугаар 50

Улаанбаатар
хот

Хөрөнгө гаргах тухай

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 8.3.7-г үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас **ТОГТООХ** нь:

Монгол Улсын соёлын өвийн жагсаалтыг ЮНЕСКО-гийн Биет бус соёлын өвийг хамгаалах жагсаалтад оруулахаар нэр дэвшүүлэхэд шаардагдах 66.439.500 (жаран зургаан сая дөрвөн зуун гучин есөн мянга таван зуун) төгрөгийг Засгийн газрын нөөц сангаас гаргахыг Сангийн сайд С.Баярцогтод зөвшөөрсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

САНГИЙН САЙД

С.БАЯРЦОГТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 3 дугаар
сарын 3-ны өдөр

Дугаар 51

Улаанбаатар
хот

Хөрөнгө гаргах тухай

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 8.3.4-ийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас **ТОГТООХ** нь:

1. Хүний хөгжил сангаас эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгээр дэвтэр

болон маягт хэвлүүлэхээр олгосон хөрөнгөөс 50.0 (тавин) сая төгрөгийг дэвтэр, маягтыг орон нутагт хүргэх тээврийн зардалд зарцуулахыг Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд Т.Гандид зөвшөөрсүгэй.

2. Хүн ам олонтой сум, хорооны иргэдэд хишиг, хувь хүртээх ажлыг илүү цагаар ажиллан гүйцэтгэж байгаа сум, хорооны нийгмийн болон гэрээт ажилтанд илүү цагийн хөлс олгоход шаардагдах 167.5 (нэг зуун жаран долоон сая таван зуун мянган) сая төгрөгийг Засгийн газрын нөөц сангаас гаргаж, уг зардлыг Монгол Улсын 2010 оны төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд тусган шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авахыг Сангийн сайд С.Баярцогтод даалгасугай.

3. "Хүний хөгжил сан"-гаас иргэн бүрт хишиг, хувь хүртээх ажлыг өндөр түвшинд зохион байгуулж ажиллахыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт, иргэдийн аюулгүй байдлыг хангаж сахилга, дэг журмыг сахиулах талаар дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга Д.Сандаг-Очирт даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ,
ХӨДӨЛМӨРИЙН САЙД**

Т.ГАНДИ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 3 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 58

Улаанбаатар
хот

Ой тэмдэглэх тухай

Холбогдох байгууллагуудын саналыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас **ТОГТООХ** нь:

1. Монгол Улсын Төрийн шагналт, гавьяат багш, академич Шадавын Лувсанвандангийн мэндэлсний 100 жилийн ойг 2010 онд тэмдэглэсүгэй.

2. Монгол Улсын Төрийн шагналт, гавьяат багш, академич Шадавын Лувсанвандангийн мэндэлсний 100 жилийн ойг тэмдэглэх ажлыг зохион байгуулах комисс байгуулж, ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө батлан хэрэгжүүлэхийг Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд Е.Отгонбаярт даалгасугай.

3. Ойн арга хэмжээний хүрээнд баримтат кино бүтээх, зохиол

Бүтээлийг нь хэвлүүлэхэд шаардагдах 39.314.800 (гучин есөн сая гурван зуун арван дөрвөн мянга найман зуун) төгрөгийг Монгол Улсын 2010 оны төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулан шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авахыг Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд Е.Отгонбаяр, Сангийн сайд С.Баярцогт нарт даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААНЫ САЙД**

Ё.ОТГОНБАЯР

САНГИЙН САЙД

С.БАЯРЦОГТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 3 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 59

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

Ойн тухай хуулийн 34.1-ийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас **ТОГТООХ** нь:

1. "Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан, дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг урамшуулах журам"-ыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Энэхүү журмын дагуу олгох урамшуулалд шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн улсын төсөвт тусган санхүүжүүлэх арга хэмжээ авч байхыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Л.Гансүх, Сангийн сайд С.Баярцогт нарт даалгасугай.

3. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Л.Гансүх, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД**

Л.ГАНСҮХ

Засгийн газрын 2010 оны 59 дүгээр
тогтоолын хавсралт

**ОЙД ҮЗҮҮЛЭХ ХОРТОЙ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БАГАСГАСАН,
ДЭВШИЛТЭТ АРГА, ТЕХНОЛОГИ НЭВТРҮҮЛСЭН ИРГЭН,
НӨХӨРЛӨЛ, АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫГ
УРАМШУУЛАХ ЖУРАМ**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан, түүнээс сэргийлэх, ойн санг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулж, урамшуулахад энэхүү журмыг дагаж мөрдөнө.

1.2. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөлөл гэдэгт дараахь сөрөг үйлдэл орно:

1.2.1. мод бэлтгэх, ойн дагалт нөөцийг ашиглахдаа ойн сангийн газар дахь ус, хөрсийг хамгаалах, биологийн зохицуулах үүргийг алдагдуулсан;

1.2.2. ойн амьтан, ургамлын төрөл, зүйлийн амьдрах орчин, нөхцөлд халдаж тэжээлийн нөөцийг зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс илүү бэлтгэсэн;

1.2.3. ойн амьтан, ургамлыг хууль бус аргаар агнасан, бэлтгэсэн, устгасан;

1.2.4. аж ахуйн үйл ажиллагаанаас ой, түүнийг бүрдүүлэгч зүйлүүдийн оршин тогтнох, нөхөн сэргэх даац чадавхид хохирол учруулсан;

1.2.5. ойн хортон, өвчинтэй тэмцэх явцад хэрэглэхийг хориглосон химийн бодис, бичил биетэн буюу тэдгээрийн хольц бүхий бэлдмэлийг хэрэглэснээс ойн орчинд хохирол учруулсан.

1.3. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллөөс сэргийлэх, ойн санг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх дэвшилтэт арга, технологи /цаашид "дэвшилтэт арга, технологи" гэх/ гэдэгт иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас энэхүү журмын 1.2-т заасан ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгаж, ойн сангийн газар дахь хөрс, ус хамгаалах болон биологийн

зохицуулах үүргийг алдагдуулахгүйгээр ойн сэргэн ургах чадавхи, нөөцийг нэмэгдүүлэх, ашиглах, түүний төлөв байдлыг сайжруулах, хамгаалахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор нэвтрүүлсэн арга, технологи хамаарна.

Хоёр. Урамшуулал олгох шалгуур үзүүлэлт

2.1. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан, дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулахдаа үр дүн нь 1 жил 6 сараас доошгүй хугацаанд тогтвортой хадгалагдсан байхыг үндсэн шалгуур үзүүлэлт болгоно.

2.2. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан, дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулахдаа дараахь үзүүлэлтийг тусгай шалгуур болгоно:

2.2.1. үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хүрээнд:

а) мод болон ойн дагалт нөөцийг хаягдалгүй ашиглаж, нэгж түүхий эдээс авах бүтээгдэхүүний гарцыг 85-аас дээш хувьд хүргэсэн,

б) өсвөр, залуу модыг хамгаалах технологийг мод бэлтгэлийн үйлдвэрлэлд бүрэн нэвтрүүлсэн,

в) мод бэлтгэх, боловсруулах үйлдвэрлэлээс гарсан хаягдлыг багасгах, дахин боловсруулж ашиглах технологи шинээр нэвтрүүлж, үр дүнд хүрсэн.

2.2.2. ойн төлөв байдлыг сайжруулах, нөөцийг нэмэгдүүлэх, хамгаалах ажлын хүрээнд:

а) ойд явуулсан арчилгааны үр дүнд 1 га ойн талбай дахь нөөцийн таксацын үзүүлэлт өссөн,

б) түймрээс урьдчилан сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх менежментийн болон технологийн шинэлэг арга хэрэгслийг бий болгосны үр дүнд ойн түймрийн шатамхайн зэрэглэлийг бууруулж, хамгаалалтыг сайжруулсан,

в) ойн хортон шавьж, өвчинтэй тэмцэх ажилд дэвшилтэт арга технологийг нэвтрүүлсний үр дүнд тэдгээрийн гаралтыг эрс бууруулж чадсан,

г) ойн хортон шавьж, өвчинтэй тэмцэхдээ химийн бодисын хэрэглээг багасгаж ой, түүнийг бүрдүүлэгч хэсгүүдэд хортой нөлөөлөл үзүүлэхгүй байх арга хэрэгслийг нэвтрүүлсэн;

д) ойн нөөцийг нөхөн сэргээх чиглэлээр нэвтрүүлсэн дэвшилтэт технологи, шинэлэг арга хэрэгслийн үр дүнд ойжуулалт, мод үржүүлгийн болон байгалийн сэргэн ургалтанд туслах ажлын үзүүлэлт тоон болон чанарын хувьд сайжирсан;

е) энэхүү журмын 1.2-т заасан ойд хортой нөлөөлөл үзүүлсэн аливаа үйлдлийг илрүүлэн таслан зогсоох, хор хөнөөлийг нь арилгахад онцгой үүрэг гүйцэтгэсэн.

2.2.3. бүтээгдэхүүний хүрээнд:

а) ойн дагалт баялгийг хаягдалгүй боловсруулж ашиглан бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэсэн арга технологи, хүрэх болон хүрсэн үр дүн;

б) мод бэлтгэлийн үйлдвэрлэлийн явцад гарсан мөчир, гишүү, үзүүр, ёзоор, хожуул, холтсыг боловсруулж ашиглан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн арга хэрэгсэл, хүрсэн үр дүн;

в) модны хэрэглээг багасган өргөн олдоцтой материалаар орлуулах болон хэрэглээний шаардлага хангахгүй хаягдал модыг эргүүлэн ашиглах аргаар өндөр чанарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн.

2.2.4. сурталчилгаа, мэдээлэл, экологийн боловсрол олгох ажлын хүрээнд:

а) унаган байгалийн болон түүх, соёлын дурсгал болсон өвөрмөц хэв шинж бүхий ой, эсхүл мод /түүний дотор сайн чанарын үрийн мод/-ыг төрх байдалд нь хохирол учруулахгүйгээр аялал жуулчлал, боловсрол, танин мэдэхүйн зорилгоор сурталчлах арга хэрэгслийг бий болгосон;

б) ойн талаар авч хэрэгжүүлэх бодлогын түвшинд шинэлэг үзэл баримтлалыг бий болгосон, ойг нөхөн сэргээх, зохистой ашиглах, хамгаалах чиглэлээр шинэ бүтээл туурвисан, сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулсан, боловсрол эзэмшүүлэх шинэлэг арга барилыг санаачлан олон нийтийн хүртээл болгож өндөр үр дүнд хүрсэн.

2.3. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан, дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн үр дүнг энэхүү журмын 2.2-т заасан шалгуур үзүүлэлтээр тооцохдоо экологи-эдийн засгийн ач холбогдол, түүний цар хүрээ, өгөөж, менежментийн төлөвлөгөө, хэрэгжилт зэрэг нэмэлт үзүүлэлтийг харгалзан үзнэ.

Гурав. Иргэн, хуулийн этгээдийг нэр дэвшүүлэх

3.1. Энэхүү журмын 2.1, 2.2-т заасан шалгуур үзүүлэлтийг хангасан иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга шалгаруулан тодорхойлж гаргаад баримт бичгийн хамт аймаг, нийслэлийн Засаг даргад жил бүрийн 10 дугаар сарын 25-ны дотор хүргүүлнэ.

3.1.1. иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагын өргөдөл;

3.1.2. иргэний анкет болон нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагын танилцуулга;

3.1.3. иргэн бол иргэний үнэмлэхний хуулбар;

3.1.4. нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллага бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

3.1.5. энэхүү журмын 2.1-2.3-т заасан ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан ажил болон нэвтрүүлсэн дэвшилтэт арга, технологийн тодорхойлолт, хүрсэн үр дүнгийн тухай дэлгэрэнгүй танилцуулга.

3.2. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга энэхүү журмын 3.1-д заасан баримт бичгийг хүлээн авч судлан, сонгон шалгаруулсан 3 хүртэл иргэн, 2 хүртэл нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагын тодорхойлолтыг холбогдох бусад баримт бичгийн хамт ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад жил бүрийн 11 дүгээр сарын 10-ны дотор хүргүүлнэ.

Дөрөв. Шалгаруулж, урамшуулах

4.1. Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага энэхүү журмын 3.2-т заасан материалыг хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор

тухайн иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллага мөн журмын 2.1-2.3-т заасан шалгуур үзүүлэлтийг хангаж байгаа эсэх талаар дүгнэлт гарган, дүгнэлтийг холбогдох бусад материалын хамт байгаль орчны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

4.2. Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага шаардлагатай гэж үзвэл нэмэлт мэдээлэл авах зорилгоор иргэн, нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаатай газар дээр нь танилцаж болно.

4.3. Энэ журмын 4.1-д заасан дүгнэлтийг үндэслэн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасган, түүнээс сэргийлэх, ойн санг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн 20 хүртэл иргэн, 5 хүртэл нөхөрлөл, 3 хүртэл аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулж, дараахь урамшуулал олгоно.

4.3.1. иргэнд "Ойд ээлтэй иргэн" батламж, 500.0 /таван зуун/ мянган төгрөг,

4.3.2. нөхөрлөлд "Ойд ээлтэй нөхөрлөл" батламж, 2.0 /хоёр/ сая төгрөг,

4.3.3. аж ахуйн нэгж, байгууллагад "Ойд ээлтэй байгууллага" батламж, 3.0 /гурван/ сая төгрөг.

4.4. Энэхүү журмын дагуу олгох урамшуулалтай холбогдон гарах зардлыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний төсвийн багцаас санхүүжүүлнэ.

4.5. Ойд үзүүлэх хортой нөлөөллийг багасгасан, дэвшилтэт арга, технологи нэвтрүүлсэн тодорхой үйл ажиллагааны үр дүнгээр энэхүү журамд заасан урамшууллыг өмнө нь авсан бол дахин олгохгүй.

Хаяг:

"Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн редакци,
Улаанбаатар-12, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turin_medeelal@parliament.mn
Утас: 262420, 329612
Хэвлэлийн зуудас 1.5

Индекс: 14003

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын хэвлэх кэсэрт хэвлэв.
Үгс 329487